DIVADLO JÁNA PALÁRIKA V TRNAVE

Zriaďovateľ:

TRNAVSKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ

V Trnave, 22.apríl 2022

TLAČOVÁ SPRÁVA

Skrytý zmysel ukázal zmysel kritického myslenia

V piatok 22.apríla Divadlo Jána Palárika odpremiérovalo inscenáciu Skrytý zmysel. Premiéra sa uskutočnila za účasti predsedu Trnavského kraja Jozefa Viskupiča, riaditeľov stredných škôl a ďalších pozvaných hostí a študentov Strednej zdravotníckej školy v Trnave, kde sa predstavenie odohralo.

„Oceňujem nápad nášho župného Divadla Jána Palárika, ktoré už po druhýkrát prináša vzdelávaciu inscenáciu priamo do škôl. Premiéra tejto hry prišla v dobe, ktorá je náročná pre nás dospelých, a snáď o to viac pre mladú generáciu. Po pandemickom období, v ktorom sa na nás z každej strany valili rôzne dezinformácie a hoaxy, prežívame obdobie vojny v susednom štáte. Je veľmi ťažké rozoznať, čo je pravda a čo výmysel. Verím, že aj vďaka prednáške spojenej s diskusiou po tomto predstavení študenti nadobudnú ďalší uhol pohľadu na situácie okolo nás, a to v reálnom aj v online priestore, a sami si budú vedieť utvoriť názov na dianie okolo seba,“ uviedol trnavský župan Jozef Viskupič.

Autorská inscenácia, nadväzujúca formátovo, obsahovo a žánrovo na úspešný projekt Nemá trieda, ktorý vznikol k 30. výročiu Nežnej revolúcie, rozvíja modelovú situáciu, počas ktorej do príbehu organicky vstúpia fenomény ako dezinformácie, hoaxy, konšpiračné teórie, propaganda, whistleblowing a podobne. Tri archetypálne zvolené postavy rozohrajú mocenskú hru, v ktorej priazeň či nepriazeň obecenstva bude veľmi dôležitá ba až rozhodujúca. Riaditeľ ako predstaviteľ establišmentu na jednej strane a sympatický učiteľ etiky na strane druhej. A niekde medzi nimi nerozhodný a tak trochu popletený školník. Kto vyhrá sympatie a podporu divákov? Kto bude mať lepšie argumenty? Kto si získa na svoju stranu väčšinu? Dokážu študenti/diváci odhaliť, kedy sa s nimi manipuluje, kedy sú vedome klamaní a zavádzaní, kedy sú vystavení propagande?

„Chceme mladých ľudí inšpirovať a podnietiť k tomu, aby premýšľali kriticky. V inscenácii sa s nimi zahrávame a vedome ich manipulujeme pre konkrétny divadelný zážitok a tiež preto, aby v druhej diskusnej časti odhalili v čom sme ich vlastne zavádzali a kedy sme im poskytli informácie, ktoré neboli relevantné,“ odhalila zámer režisérka a spoluautorka scenára Adriana Totiková.

Po tejto divadelnej inscenácii, ktorá trvá jednu vyučovaciu hodinu, príde na rad druhá, rovnako proporčne dlhá a významovo ekvivalentne dôležitá časť projektu. Počas nej odborník na kritické myslenie v spolupráci s tvorivým tímom divákom vysvetlí základné pojmy, načrtne kontext, predstaví základy správnej argumentácie, zoznámi zúčastnených o spôsoboch, ako používať kritické myslenie ako užitočný nástroj na zorientovanie sa v neprehľadnom svete informácií, moderných technológií, poloprávd, populizmu, skrytej propagandy a mnohých iných.

Súčasťou projektu je aj tlačená didaktická pomôcka – pracovný list, ktorý zostavil odborný garant, lektor kritického myslenia Adam Dobrota a dramaturg a scenárista inscenácie Michal Baláž. Súčasťou materiálu sú úlohy na rozvoj kritického myslenia, komiks, slovník pojmov a zoznam odporúčanej literatúry a filmov na ďalšie štúdium.

Divadlo Jána Palárika v Trnave
Trojičné námestie č.2
917 01 Trnava

lucia.turnova@djp.sk
033/5511353
djp.sk

IČO: 00228681
DIČ: 2021133609
Nie je platcom DPH

„V momente, keď sme sa rozhodli, že chceme pokračovať a programovo rozvíjať projekt inscenovania divadla v triede, takzvanú „classroom dramu“, bolo jasné, že musíme definovať „tú správnu“ tému. Vďaka malému prieskumu medzi divákmi prvého projektu sme tému našli. Bolo ňou kritické myslenie. V úvode sme si možno úplne neuvedomovali, komplexnosť problematiky. V procese štúdia materiálov však bolo čím ďalej tým jasnejšie, že kritické myslenie nie je iba zručnosť, je to niečo oveľa viac a zahŕňa v sebe množstvo aspektov. Aby sme ich obsiahli, potrebovali sme odborné oko nie iba jedného garanta. Veľmi si vážime, že s nami spolupracujú hneď traja. Aj vďaka nim je naša inscenácia hodnoverná, ukotvená faktograficky aj v kontexte citovaných reálií a tak dokáže komunikovať autenticky,“ povedala koordinátorka projektov pre deti a mládež Ivica Franeková.

Okrem Adama Dobrotu, ktorý aj vedie diskusnú časť, na inscenácii odborne spolupracovali Ján Markoš a Zuzana Panczová. Ján Markoš je spisovateľom a lektorom kritického myslenia. Jeho manuál kritického myslenia Sila rozumu v bláznivej dobe sa v roku 2019 stal na Slovensku bestsellerom. Zuzana Panczová je etnologička, ktorá sa odborne venuje štúdiu fám a konšpiračných teórií, tradičných a súčasných povestí, stereotypov a ideológií v Ústave etnológie a sociálnej antropológie Slovenskej akadémie vied.

Špeciálne pre inscenáciu Skrytý zmysel vznikla aj pieseň Zmysel. Autorom textu je Michal Baláž a autorom hudby Martin Husovský z kapely Komajota, ktorí spolu dlhoročne spolupracujú. Baláž je jedným z dvorných textárov Husovského kapely Komajota, spolu majú aj vlastný autorský alternatívny hudobný projekt The Ružbachs a sú ako autorská dvojica podpísaní aj pod radu piesní pre deti, či do divadelných predstavení.

V inscenácii sa predstavia herci DJP Michal Jánoš, Tomáš Mosný a Martin Križan, ktorí sa museli pripraviť na neštandardné prostredie a nové výzvy. Ako sa vyjadrila režisérka Adriana Totiková: *„pri každej jednej repríze narážame na nové situácie, na ktoré musia herci reagovať, o to majú náročnejšiu úlohu. Herci v takomto projekte strácajú istoty divadelného priestoru aj textu. Namiesto študovania svojej role, museli vytvoriť konkrétnu identitu. Keď ich prekvapí študent, musia improvizovať a reagovať tak, ako by zareagoval daný charakter, aby bol realistický.“*

Inscenácia je primárne určená pre stredné školy v trnavskom kraji predstavenie je možné si objednať v pokladni divadla. Projekt je spolufinancovaný z prostriedkov Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky a taktiež ho podporila aj Nadácia Tatra banky.

Divadlo Jána Palárika v Trnave
Trojičné námestie č.2
917 01 Trnava

djp@djp.sk
033/5511353
djp.sk

IČO: 00228681
DIČ: 2021133609
Nie je platcom DPH